

Finanspolicyns riktlinjer

Utfärdat av:
Kommunledningsförvaltningen
Ekonomiavdelningen

Dokumenttyp:
Riktlinjer
Dokument-ID:
2062

Beslutat av:
Kommunfullmäktige
Publiceringsdatum:
2017-12-20

Diarienummer:
ST 731/17

Version:
1

Revideras:
2021-12-19

Finanspolicyns riktlinjer

Kommunen och dess helägda bolag skall ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär att verksamheten skall bedrivas på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredställande sätt. Vidare ska kommunen och dess helägda bolag förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses

1. Syfte

Denna riktlinje för finanspolicy anger ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten inom kommunkoncernen skall bedrivas. Med finansverksamhet avses likviditetsförvaltning och finansiering.

Syftet med denna riktlinje är att:

- Fastställa finansverksamhetens mål.
- Fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten skall organiseras.
- Fastställa ramar och riktlinjer för begränsning av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten.
- Fastställa ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning av finansverksamheten.

Riktlinjen inkluderar de föreskrifter för kommunens medelsförvaltning som fullmäktige skall fastställa enligt 8 kap 3 § Kommunallagen, inklusive 3 a § vilken avser pensionsmedel. I enlighet med kommunfullmäktiges delegation skall kommunstyrelsen fastställa en särskild delegationsordning som utvisar vilka personer som inom det finansiella området har rätt att ingå och påteckna avtal mm för kommunens räkning.

I kommunfullmäktiges årliga budgetbeslut fastläggs resultatbudget, investeringsbudget, olika kompletterande riktlinjer, beloppsgränser, anslagspreciseringar mm. Den finansiella verksamheten skall anpassas efter de beslut som fattats i kommunfullmäktige. Denna riktlinje skall vid behov omprövas av kommunfullmäktige. Om förutsättningar i kommunen/företagen eller omvärlden förändras på ett sätt som motiverar ändringar i denna riktlinje skall ekonomifunktionen föreslå uppdatering.

2. Finansverksamhetens mål

Finansverksamhetens mål är att:

- Säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt.

- Inom finanspolicyns ramar och riktlinjer minimera kommunens räntekostnader.
- Säkerställa att finansverksamheten bedrivs med en god intern kontroll.

3. Ansvar och befogenheter

Dessa riktlinjer gäller enligt beslut för hela kommunkoncernen. Samordningen mellan kommunen och de kommunala företagen regleras i denna riktlinje, respektive företags riktlinjer samt i ägardirektiv till företagen. För företagen hänvisas i övrigt till Aktiebolagslagens (ABL 2005:551) bestämmelser.

I kommunkoncernen ingår de hel- och delägda företag där kommunen har ett rättsligt bestämmande inflytande.

För den kommunala koncernen skall följande ansvars- och befogenhetsfördelning gälla för den finansiella verksamheten.

Nedan framgår fördelningen av ansvar mellan kommunfullmäktige respektive kommunstyrelse. Delegering av beslutsrätt från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen framgår av kommunstyrelsens reglemente. Delegering av beslutsrätt från kommunstyrelsen till delegat framgår av kommunstyrelsens delegeringsförteckning.

3.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige skall minst en gång årligen fatta beslut om:

- Finanspolicy om det är aktuellt med eventuella revideringar.
- Beslutar om övergripande policy för kommunkoncernen.
- Beslutar om ramar för upp- och utlåning, borgen samt övriga finansiella mål.

3.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen skall:

- Vid behov, lämna förslag till kommunfullmäktige om revideringar av kommunens finanspolicy.
- Utarbeta riktlinjer för den operativa finansverksamheten som säkerställer en god intern kontroll och att reglerna i kommunens finanspolicy efterlevs.
- Ansvarar för kommunens medelsförvaltning.
- Verkställer kommunfullmäktiges beslut.
- Inom ramen för kommunfullmäktiges delegationsordning beslutar styrelsen om upplåning, placering av kommunens medel, utlåning och externa förvaltningsuppdrag, borgen samt förvaltning av andra organisationers medel.

3.3 De kommunala förvaltningarna

- Ansvarar för att verksamhet följer reglerna i den finansiella riktlinjen, reglementen och delegationsbeslut.

3.4 De kommunala bolagen

- I kommunkoncernens bolag skall det upprättas närmare riktlinjer för finansförvaltningen som skall baseras på den gemensamma policyn och på gällande ägardirektiv och avtal.
- Avseende respektive styrelses ansvar för företagets finansiella verksamhet och risker hänvisas till Aktiebolagslagen (ABL).

3.5 Ekonomifunktionen Tranås kommun

- Ansvarar under kommunstyrelsen för genomförandet av den finansiella verksamheten på de sätt och inom de ramar som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen beslutar.
- Ansvarar för att finanspolicy uppdateras samt ansvarar för den koncerntotala uppföljningen och samordning av koncernens betalningsströmmar genom koncernkonto.

3.6 Ekonomifunktionen kommun och bolag

Ansvarar för att följa upprättade policy och riktlinjer för den finansiella verksamheten. Ekonomifunktionen i kommunen och bolagen ska:

- Ansvara för den finansiella verksamheten vad gäller upplåning, utlåning, penningplacering, likvidhantering, borgens- och ansvarsförbindelser.
- lämna löpande likviditetsprognos för kommande kalendermånad samt långsiktig likviditetsprognos för kommande 12 månader i november varje år som uppdateras i mars och augusti till ekonomifunktionen på Tranås kommun.
- Genom kontinuerlig och aktiv medelsförvaltning minska kapitalbindningen och åstadkomma lägre finansieringskostnader och därmed bidra till ett förbättrat finansnetto.
- Kontakter med de finansiella marknaderna.
- Ansvara för att riktlinje är uppdaterad.
- Ansvara för att finanspolicy och riktlinje följs.
- Bevaka och kontrollera de interna och externa riskerna.
- Operativt utföra de lånebeslut som finns.
- lämna rapporter till styrelsen om den finansiella utvecklingen och ställningen, om gällande finansiella beslut grundade på delegation samt i övrigt hos styrelsen initiera frågor inom det finansiella området.
- Svara för löpande korta krediter.
- Svara för administration av löpande finansierings- och placeringsavslut.
- Svara för bokföring och penningtransaktioner.
- Svara för betalningssystemet samt administration.
- Svara för placering av kommunens likviditet.
- Svara för underlag för budgetering av låneverksamheten liksom årsredovisningsunderlag för lån, borgen och andra ansvarsförbindelser.

Utförande

3.7 Styrning och rapportering

3.7.1 Kontroll

Administrationn av löpande finansieringsavslut, handhavande av aktuell dokumentation, bokföring av ingångna avtal, överföring av pengar mellan långivare, kommunala företag, placeringsinstitut, banker och kommunen skall handhas av ekonomifunktionen på respektive företag/kommunen.

Vidare skall förutom behörig person som genomfört en affär ytterligare en person kontrollera att affären är i överensstämmelse med finanspolicy och riktlinje. Vid finansiella transaktioner skall delegationer och attesträtter vara upprättade samt kontinuerligt vid behov uppdateras. Dessa delegationer skall registreras och arkiveras hos ekonomifunktionen på respektive företag/kommunen. Delegationerna/fullmakterna skall distribueras till aktuella parter med behov av dessa.

3.7.2 Rapportering

För att ge kommunens ledning kontinuerlig information som rör medelsförvaltningens utveckling, skall ett väl fungerande rapportsystem finnas. Kommunens och företagens placerings- och låneportföljers sammansättning samt den finansiella riskexponeringen i övrigt skall rapporteras till kommunfullmäktige per mars, maj, augusti, oktober samt vid årsbokslut. Rapporteringen skall separat redovisa kommunen och koncernen. Sammanställning av kommunens finansiella positioner rapporteras vid varje budgetuppföljningstillfälle till kommunstyrelsen.

Avvikelse från fastlagd finanspolicy skall snarast rapporteras. Rapporteringen skall minst innehålla de uppgifter som framgår av finanspolicyen.

4. Tillgångar

4.1 Allmänt

Kommunkoncernens kassaflöden skall samlas i ett koncernkonto så att kommunkoncernens ut- och ingående betalningsströmmar kan kvittas mot varandra. Rörelsekredit för respektive företag och kommunen fastställs internt. Till koncernkontot är en extern kreditlimit knuten för att vid behov användas för att parera svängningar i likviditeten.

Vid placering av kommunkoncernens medel skall sådana former väljas att kravet på lågt risktagande tillgodoses och att – med beaktande av detta – bästa möjliga förräntning eftersträvas.

Utlåning får ske till företag, organisationer, stiftelser mm där kommunen är ägare eller har ett rättsligt bestämmande inflytande. Detta avser av kommunen majoritetsägda företag samt stiftelser i vilka Tranås kommun utser mer än hälften av styrelseledamöterna inom av kommunfullmäktige fastställda ramar på det sätt som kommunstyrelsen beslutar.

Om kommunala/företagens medel skall förvaltas av extern förvaltare skall särskilda avtal upprättas mellan kommunen, i kommunkoncernens ingående företag och den externa förvaltaren. Av avtalet skall framgå att kommunens/företagens medel skall förvaltas i enlighet med den finanspolicy kommunfullmäktige har beslutat samt att extern part innehar finansinspektionens tillstånds avseende handel med finansiella instrument. Av avtalet skall också framgå att likvida medel skall behandlas som klientmedel för att kommunen/företagen inte skall ta någon kreditrisk.

4.2 Betalningsberedskap och likviditet

Inom Tranås kommun består total likviditet av betalningsberedskap och överskottslikviditet. Definitionen för betalningsberedskap är att den, vid var tid, skall täcka kommunens samlade löneutbetalningar över en månad.

Betalningsberedskapen kan bestå av egna likvida medel, kontrakterade kreditlöften samt bemyndigande om upptagande av kortfristiga krediter. Överskottslikviditet definieras som den totala likviditeten minus betalningsberedskapen.

4.3 Tillgångsallokering och limiter – betalningsberedskap

Inom ramen för betalningsberedskap får inga placeringar göras för längre än ett år. Kommunen har som krav på betalningsberedskap att kunna omsätta placeringar till likviditet inom två dagar. Resterade del av överskottslikviditeten kan placeras på längre löptider och ha en något sämre likviditet.

4.3.1 Tillåtna instrument

Tranås kommun får utnyttja följande instrument inom förvaltning av betalningsberedskap:

- Kontobehållning
- Certifikat
- Obligationer (fastförräntade och FRN med kvarvarande löptid under 1 år)

Alla innehav skall vara utgivna i SEK eller valutasäkrade i SEK.

4.3.2 Tillåten kreditexponering

Inom betalningsberedskapen får placeringar ske i följande emittenter (i förhållande till total likviditet):

Emittentkategori	Ratingkrav lägst	Anmärkning	Max per kategori
Staten, kommuner och landsting samt av dem helägda bolag	N/A	Max 1 års löptid	100 %
Säkerställda bostadsobligationer	AA-	Max 1 års löptid	80 %
Likvida medel/kort ränta Placering i tillgångar utgivna av emittenter som klassificeras enligt Moody's och Standard & Poor's skalor lägst BBB-	BBB-	Max 1 års löptid	100 %

Om placering finns i tillgångar utgivna av emittenter som nedgraderas under ovanstående ratingkrav ska aktivt beslut tas om placeringen ska kvarstå.

4.4 Tillgångsallokering och limiter – överskottslikviditet Långfristig utlåning d v s placering av överskottslikviditet eller vidareutlåning av kortfristig upplåning, skall ske med beaktande av kravet på godtagbar kreditrisk och med hänsynstagande till övriga risker och likviditetsaspekter av sådana placeringar. Högsta möjliga avkastning skall eftersträvas inom ramen för finanspolicyns och riktlinjens riskbegränsningar.

Räntebärande placeringar får ske i instrument utgivna i SEK eller valutasäkrade i SEK.

Inom förvaltning av överskottslikviditet får Tranås kommun använda följande instrument:

- Obligationer (fasträntade och FRN obligationer)
- Certifikat
- Räntefonder
- Deposit
- ETF:er

4.4.1 Tillåten kreditexponering

Då fonder kan anses vara en väldiversifierad portfölj bör fondens snittduration och kreditrisk värderas. De aktuella placeringslimiterna fastställs med syftet att uppnå det långsiktiga förvaltningsmålet.

Limiter för placering av överskottslikviditet:

Emittent/värdepapper	Strategisk portföljvikt	Löptid/duration
A. Svenska staten, svenska kommuner/landsting/helägda dotterbolag och bostadsobligationer	Norm 60% Min 10% Max 100%	Max duration 7 år
B. Företagsobligationer, god kreditkvalitet Värdepapper utgivna av emittenter med rating lägst BBB- eller högre enligt Standard & Poor´s kreditbetyg - Merrill Lynch Investment Grade EMU	Norm 40% Min 0% Max 70%	Max duration 5 år

Om placering finns i tillgångar utgivna av emittenter som nedgraderas under ovanstående ratingkrav ska aktivt beslut tas om placeringen ska kvarstå.

5. Kommunens anknutna stiftelser och donationsmedel

5.1 Syfte

Detta kapitel beskriver hur kommunen skall agera avseende förvaltningen av anknutna stiftelser och jämförbara medel. Avvikelse från dessa riktlinjer skall protokollföras i styrelseprotokoll. Kommunen skall varje år debitera stiftelserna en förvaltningsavgift. Denna avgift skall motsvara kommunens självkostnad för förvaltning och administration. De olika stiftelsernas urkund har tolkningsföretråde framför denna policy vid oklarheter.

5.2 Målsättning

Målsättningen med stiftelsens medel är att förvaltningen under iakttagande av denna policy, externa tillämpliga regelverk och sunt affärsomdöme, effektivt förvalta kapitaltillgångarna och långsiktigt optimera avkastningen.

Kortsiktigt ska kommunen säkerställa att stiftelserna har en god betalningsförmåga i form av likvida medel för olika kostnader samt utbetalning av anslag.

Långsiktigt ska kommunen säkerställa att stiftelserna årligen ger erforderlig löpande utdelningsbar avkastning. Med avkastning avses värdetillväxt.

För begränsat skatteskyldiga stiftelser bör cirka 80% av utdelningsbara avkastning delas ut resterande bör läggas till stiftelsens fria kapital för framtida utdelningar. I Tranås kommun sker placeringen av donationsfondernas tillgångar med ett långsiktigt perspektiv. Det reala värdet skall härigenom alltid vidmakthållas och möjliggöra ett säkerställande av förpliktelser om framtida fonddispositioner och utdelningar.

5.3 Tillgångsallokering och limiter

I syfte att följa viljan avseende risk men med möjlighet till avkastningen vid en lång tidshorisont har kommunen beslutat om en tillgångsfördelning enligt nedan med en tidshorisont om 10 år.

Övergripande limiter för tillgångsslagen

Tillgångsslag	Anm	Min	Normal	Max
Räntexponering (se nedan)	Löptid över 1 år	25 %	60 %	90%
Likvida medel/kort ränta	Max 1 års löptid	0 %	25 %	40 %

De aktuella placeringslimiterna fastställas med syftet att uppnå det långsiktiga förvaltningsmålet. Maximumgränserna är fastställda med avsikt att begränsa förlustrisk och risken att urholka kapitalet. Normalnivån indikerar placeringens strategiska fördelning, d.v.s. portföljens fördelning när det inte finns någon taktisk över- eller undervikt i något tillgångsslag. Aktuella placeringslimiterna måste bevakas löpande och uppdateras när behov uppstår.

5.4 Räntheexponering

Räntebärande placeringar får ske i instrument utgivna i SEK eller valutasäkrade i SEK. Då fonder kan anses vara en väldiversifierad portfölj bör fondens snittduration och kreditrisk värderas.

Emittent/värdepapper	Strategisk portföljvikt	Löptid/duration
A. Svenska staten, svenska kommuner/landsting/helägda dotterbolag och bostadsobligationer	Norm 70% Min 15% Max 100%	Max duration 7 år
B. Företagsobligationer, god kreditkvalitet Värdepapper utgivna av emittenter med rating lägst BBB- eller högre enligt Standard & Poor´s kreditbetyg - Merrill Lynch Investment Grade EMU	Norm 45% Min 0% Max 65%	Max duration 5 år

Om placering finns i tillgångar utgivna av emittenter som nedgraderas under ovanstående ratingkrav ska aktivt beslut tas om placeringen ska kvarstå.

6. Kommunens pensionsavsättningar

6.1 Syfte och omfattning

Detta avsnitt omfattar de medel som kommunen har möjlighet att avsätta för att svara upp emot de skuldförda pensionsmedlen inom kommunen. För definition av pension se pensionspolicy.

6.2 Målsättning

Målet med en avsättning är att möta framtida pensionsutbetalningar hänförliga till historiska ansvarsförbindelser. Avsättningen är en möjlighet att trygga de årliga utbetalningar som överstiger en viss årlig kostnad för att få en jämnare likviditet.

Den övergripande risken är att kommunen inte kan fullfölja sina pensionsåtaganden. För att minska denna risk kan kommunen i förtid avsätta pensionskapital med mål att begränsa kommunens framtida pensionskostnader. Vid en riskfri placering av pensionskapitalet matchas pensionskapitalet med framtida kostnader. Genom att öka risken i förvaltningen av pensionskapitalet möjliggörs högre avkastning över tiden. Då pensionskapitalet placeras över lång tidshorisont bör en balanserad strategi kunna öka den förväntade avkastningen. Utgångspunkten är en kapitalbevarande strategi över en tidshorisont på 10 år eller mer. Skulle placeringarna under den avsedda placeringshorisonten ge ett bättre utfall än prognosticerat möjliggör detta ett ökat risktagande i placeringen av pensionskapitalet.

Prognosen i skulden bör uppdateras med given frekvens då prognosen kan förändras. Förändringen av den nominella skulden har flera felkällor som t ex livslängdsantaganden. Skulle antaganden att personer lever längre ökar också den nominella skulden. Andra parametrar som påverkar skulden är diskonteringen av framtida skulder.

6.3 Placeringsregler och limiter

I syfte att följa viljan avseende risk men med möjlighet till avkastningen vid en lång tidshorisont har kommunen beslutat om en tillgångsfördelning enligt nedan med en tidshorisont om 10 år.

Övergripande limiter för tillgångsslagen

Tillgångsslag	Anm	Min	Normal	Max
Ränteexponering (se nedan)	Löptid över 1 år	25 %	60 %	90 %
Likvida medel/kort ränta Placering i tillgångar som klassificeras enligt Moody's och Standard & Poor's skalor lägst BBB- eller liknande	Max 1 års löptid	0 %	25 %	40 %

De aktuella placeringslimiterna fastställas med syftet att uppnå det långsiktiga förvaltningsmålet. Aktuella placeringslimiterna måste bevakas löpande och uppdateras när behov uppstår. Då det ges möjlighet till taktisk placering av kapitalet kommer fördelningen på tillgångsslag att variera över tiden.

6.4 Ränteexponering

Räntebärande placeringar får ske i instrument utgivna i SEK eller valutasäkrade i SEK.

Då fonder kan anses vara en väldiversifierad portfölj bör fondens snittduration och kreditrisk värderas.

Emittent/värdepapper	Strategisk portföljvikt	Löptid/duration
A. Svenska staten, svenska kommuner/landsting/helägda dotterbolag och bostadsobligationer	Norm 70% Min 15% Max 100%	Max duration 7 år
B. Företagsobligationer, god kreditkvalitet Värdepapper utgivna av emittenter med rating lägst BBB- eller högre enligt Standard & Poor's kreditbetyg - Merrill Lynch Investment Grade EMU	Norm 45% Min 0% Max 65%	Max duration 5 år

Om placering finns i tillgångar utgivna av emittenter som nedgraderas under ovanstående ratingkrav ska aktivt beslut tas om placeringen ska kvarstå.

Placering av pensionsmedel i en särskild s.k. pensionsportfölj är för närvarande inte aktuellt. Medlen återlämnas i verksamheten.

7 Skulder

7.1 Syfte och omfattning Upplåning får och skall genomföras för långsiktig finansiering och för att trygga Tranås Kommun och möjliggöra expansion av kommunen samt kortsiktigt skapa betalningsberedskap. Tranås Kommun strävar efter att ha bred tillgång till såväl finansieringskällor som tekniker för att optimera ränte- och finansieringsrisker.

I syfte att optimera kommunkoncernens effektivitet ska bolagen samverka med Tranås Kommun i fråga om upplåning och andra finansaktiviteter. Upplåning som uteslutande syftar till att skaffa medel för placering med ränteförtjänst (avsiktligt räntearbitrage) är inte tillåtet. Detta får dock inte förhindra att upplåning sker vid en tidpunkt som bedöms vara lämplig för senare finansieringar.

7.2 Målsättning

Upplåning och skuldförvaltning ska inom givna risklimiter, se nedan, eftersträva låg risk och finansieringskostnad. Låneportföljens ränterisk (räntebindning) och förfallostruktur (kapitalbindning) skall tidsmässigt optimeras utifrån:

- Möjligheten till att erhålla kapital (refinansieringsrisk),
- Räntekostnader
- Kommunens totala balansräkning

Värdepapperisering med pantsättning av viss utvald tillgångsmassa får inte urholka företagets säkerhetsmassa och därmed försvåra kommunkoncernens framtida upplåningsmöjligheter. Nya former av upplåning prövas i kommunstyrelsen/företagsstyrelsen före användning. Huvudregeln är att kommunal borgen används som säkerhet i samband med upplåning inom kommunkoncernen.

7.3 Finansieringsregler och limiter

För att uppnå låga finansieringskostnader måste konkurrensen i upplåningen upprätthållas. Kommunkoncernens enheter får inte sluta långfristiga kreditavtal som undanröjer konkurrensen mellan olika långgivare. Vid upphandling bör förfrågan ske hos minst tre kreditinstitut. Undantag får göras vid befarade stora ränterörelser.

Andelen kortfristig räntebindning (rörlig ränta) är baserad utifrån Kommunens kapacitet och acceptans till under året förhöjd ränteläge. Normalt är rörlig ränta (normalt 3 månader) den billigaste finansieringsformen men Kommunen löper då risken att marknadsräntan går upp och lånekostnaden går upp under resultatåret.

Andelen kapitalbindning är baserad på refinansieringsrisken samt kommunens möjlighet till opportunistisk finansiering. Räntebindningen (ränterisken) kan även hanteras via räntederivat till den mest ekonomiskt gynnsamma löptid. Dock bör räntebindningen förfalla i en god spridning.

Genomsnittlig kapitalbindningstid	Ej under 2 år och bör inte överstiga 6 år
Kapitalbindning max löptid	10 år
Rekommenderad andel kapitalförfall inom ett enstaka år i % av total lånestock	Högst 35 %
Genomsnittlig räntebindningstid	Ej under 2 år och bör inte överstiga 6 år
Räntesäkring av den totala externa skuldens volym (fasträntelån/räntederivat)	Lägst 60 %

Som en del av Kommunens ränteriskhantering ingår att säkringsinstrumenten kan ersättas eller överflyttas till andra säkringsinstrument med syfte att åstadkomma en jämn och stabil räntekostnad över tiden.

Upplåningen får ske genom:

- Utnyttjande av beviljad rörelsekredit i koncernvalutakontot
- Lån från kommunens majoritetsägda företag
- Kommuninvest i Sverige AB (publ)
- Europeiska Investeringsbanken (EIB)
- Europeiska Utvecklingsbanken (CEB)
- Nordiska Investeringsbanken (NIB)
- Svensk affärsbank
- Utländsk bank om upplåning sker med tillämpning av svensk lag och svensk lånedokumentation
- lån på annat sätt eller från annan enligt kommun-/företagsstyrelsens beslut

7.4 Kortfristig upplåning

Kommunens/företagens kortfristiga upplåning, vilket innebär upplåning med en löptid inte överstigande ett år skall handläggas av ekonomifunktionen på kommunen och respektive företag.

Löptid och räntebindningstid för kortfristig upplåning skall bestämmas med hänsyn till gällande regler angående ränteriskbegränsning och aktuell likviditetsprognos. Vad gäller koncernvalutakontot skall finnas fastställd rörelsekredit för respektive företag samt kommunen. När för visst objekt utnyttjande av byggnadskreditiv eller motsvarande sker, bör sådana lån senast sex månader efter objektets färdigställande, ersättas med långfristig finansiering.

7.5 Leasing

Finansiell leasing jämförs med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i denna riktlinje. Sale and lease back – försäljning av egendom som hyrs tillbaka under en begränsad tid, beslutas av kommunfullmäktige/företagsstyrelse i varje enskilt fall.

Leasing skall behandlas restriktivt och kan få förekomma i de fall det är förmånligt ur skattesynpunkt, t ex inköp av personbil. Leasing kan även övervägas vid köp av större belopp.

7.6 Derivatinstrument – Försäkringsinstrument

De stora ränte- och valutarörelserna på marknaden visar på nödvändigheten av att via derivatmarknaderna kunna hantera ränte- och valutarisken utan att det påverkar portföljens förfallostruktur. Derivathanteringen skall ske utifrån klart fastställda risklimiter.

Kommunfullmäktige delegerar till kommun-/företagsstyrelsen att besluta om dessa limiter. Risklimiterna skall fastställas utifrån kommunens och företagets totala räntekostnad och lånevolym.

Användandet av derivat ger en ökad flexibilitet i den löpande skuldhanteringen vilket ger Kommunen större möjligheter att påverka ränterisk och förväntad räntekostnad. Utgångspunkten vid användning av finansiella instrument är att Kommunen förstår instrumentens riskprofil och hur instrumentet ska hanteras redovisningsmässigt. Följande derivat (samt kombinationer av dessa) är godkända som instrument för skuldförvaltning:

- Ränteswappar
- Ränteterminer (t.ex. FRA kontrakt)
- Ränteoptioner (t.ex. räntetak, räntegolv och collar)

Godkända motparter avseende derivatkontrakt:

Skandinaviska Enskilda Banken AB

Swedbank AB

Nordea AB

Svenska Handelsbanken AB

Bohusbanken/Den danske bank

Volymen utestående räntederivat (netto) får inte överstiga den totala låneskulden. Kommunens/företagets ekonomifunktion får ingå sedvanliga, på de svenska och internationella finansmarknaderna förekommande. Instrumenten får enbart användas för att skydda en reell underliggande placering/upplåning. Motparten skall vara godkänd enligt kommunstyrelsens/företagsstyrelsens beslut.

Alla derivatkontrakt avseende ränte- och valutarisker inom kommunkoncernen med externa motparter skall upprättas av respektive ekonomifunktion. Detta omfattar även alla lånekonstruktioner där någon typ av derivat ingår. Med derivatkontrakt avses alla typer av swappar, terminer och optioner.

7.7 Borgen och Garantier

Kommunal borgen beslutas av kommunfullmäktige eller på delegation av kommunstyrelsen. Borgen kan lämnas för lån till investeringar i byggnader, anläggningar, maskiner, transportmedel och inventarier m.m. Lån från kommunen till kommunens företag samt företagens beviljade rörelsekredit på koncernvalutakontot är ur riktlinjeaspekt att jämställa med kommunal borgen.

Kommunal borgen och garantier lämnas normalt endast till företag ingående i kommunkoncernen. Kommunal borgen kan lämnas till stiftelser i vilka Tranås kommun utser mer än hälften av styrelseledamöterna efter prövning i varje enskilt ärende.

Kommunal borgen kan efter särskild prövning i kommunfullmäktige restriktivt nytecknas för andra företag, föreningar, organisationer och övriga för ändamål av stort allmännyttigt intresse. Vid ingångna borgensförbindelser till juridiska personer utanför "kommunkoncernen" ska kommunen kräva löpande rapportering, vilken anpassas för varje specifikt fall. När beslutet, att medge kommunal borgen, har vunnit laga kraft, får underskrift av handlingar ske. Kommunal borgen tecknas enligt kommunstyrelsens reglemente och särskilda beslut om firmatecknare.

Kommunen har som borgensman intresse av att varje investering som finansierats med borgenslån är försäkrade. Därför ska alla borgensåtaganden för investeringsändamål villkoras med ett förbehåll om att låntagaren skall hålla investeringsobjektet försäkrat under hela den tid borgen skall gälla. Kommunen kan också vid önskemål om kommunal borgen ställa som villkor att andra typer av säkerheter skall lämnas till kommunen eller att kommunen genom avtal skaffar kontroll över gäldenärens övriga säkerheter (t ex pantbrev i egendomen).

Företag ingående i kommunkoncernen lämnar inte säkerhet till kommunen för borgensåtaganden.

Årsredovisningen är en viktig information för kreditmarknadens företrädare. Kommunen ska i sin årsredovisning informera om infriade borgensförpliktelser uppgående till väsentliga belopp, samt redovisa en bedömning av risken att ytterligare förpliktelser måste infrias i framtiden. Borgensåtaganden som vid bokslutstillfället är verifierade att infrias ska skuldföras i balansräkningen. I övrigt redovisas samtliga borgensförbindelser "inom linjen" och i enlighet med god redovisningssed.

8 APPENDIX

8.1 Etiska riktlinjer

Kommunkoncernen och dess anknutna stiftelser ska följa etiska riktlinjer och eventuella avsteg ska dokumenteras.

Etiskt ska investeringar i företag sträva efter att respektera följande principer i sin verksamhet:

- Att rätta sig efter det internationella regelverk som syftar till att skydda människor och miljö.
- Att resultatet av företagets verksamhet ger ett positivt bidrag när det bedöms i ett ekonomiskt och socialt perspektiv i berörda samhällen.
- Att företaget i sin användning av naturkapital tar hänsyn även till kommande generationers behov.
- Att företaget arbetar för att minimera sina skadeverkningar på det globala ekosystemet och den lokala miljön.

Ett ansvarsfullt företag kännetecknas av följande egenskaper:

- Företaget eftersträvar god finansiell avkastning.
- Företaget verkar för ansvarsfull styrning.
- Företaget verkar för att begränsa de negativa konsekvenserna från sin verksamhet för miljö människor och samhälle.
- Företaget verkar för att inom sin verksamhet åstadkomma nytta för människor och samhälle.

Direkt placering får inte ske i:

- Företag vars omsättning huvudsakligen härrör från produktion och distribution av tobak, alkohol, kommersiell spelverksamhet, krigsmateriel och pornografi samt olja, kol och gas.
- Företag som inte kan redovisa bra miljöprestanda med utgångspunkt från FN:s konventioner om hållbar utveckling. Detta krav gäller i såväl strategiska beslut och riskhantering som i tillverkning och produktutbud.
- Företag som kan associeras till rapporterade kränkningar av internationella normer för mänskliga rättigheter och arbetsrätt. De internationella normer som här avses är i första hand FN:s deklaration för mänskliga rättigheter, FN:s barnkonvention och ILO:s konventioner om arbetsrätt.

Med ansvarsfullt företag inbegrips även kunder och leverantörer i de fall där företaget har ett väsentligt inflytande.

8.2 Belåning

Tillgångarna i portföljen får inte belånas. Med belåning avses inte pantsättning vid derivattransaktioner.

8.3 Rebalansering vid överträdelse av limit

Vid beräkning av portföljens värde skall dessa tillgångar marknadsvärderas. Om en limit överträdes skall tillgångar justeras (köp/sälj) så snart det kan ske.

9 Definitioner av inom finansmarknaden förekommande uttryck

Ansvarsförbindelse	Åtagande att fullgöra vissa ekonomiska förpliktelser i kommun eller företag såsom borgensförbindelse och pensionsåtagande. Dessa förpliktelser redovisas utanför balansräkningen.
Arbitrage kurser på	Handel i valutor eller värdepapper som utnyttjar skillnader i olika marknader för riskfria vinster.
Avkastning från en	Lönsamhetsmått som visar hur värdet på en tillgång förändrats viss tidpunkt till en annan
Certifikat	Skuldebrev av samma typ som en statsskuldväxel, fast emittenten är exempelvis en bank eller ett företag.
Deposit bank.	Bankinlåning, dvs en fastränteplacering eller kontoplacering hos bank.
Derivatinstrument	Ett instrument vars värde härleds av en underliggande tillgång t ex statsskuldväxlar eller aktier. Exempel på derivatinstrument är swappar, optioner och terminer.
Diversifiering	Fördelning av portföljs placeringar inom och mellan olika tillgångsslag/marknader i syfte att minska risken och/eller höja avkastningen i en portfölj.
Emittent	Den som ger ut nya aktier, obligationer eller andra värdepapper (exempelvis staten, bostadsinstitut eller ett börsbolag).
Emittent/låntagarrisk upplupen	Risken att en placerare inte får tillbaka sin placering inklusive ränta på grund av motpartens fallissemang d v s att motparten får betalningssvårigheter eller går i konkurs.
ETF:er den	Exchange Traded Fund utgör en börshandlad fond (man handlar via en börs istället för med en specifik bank).
Exponering som	Det värde, uttryckt i kronor eller i procent av den totala portföljen, förändras pga förändringar i kursen/räntan på ett värdepapper.

Finansieringsrisk	Risken att likvida medel inte kan lånas upp utan påtaglig kostnadsökning. Finansieringsrisk innebär att en situation kan uppstå där det vid ett eller flera tillfällen kan vara svårt att låna pengar och/ eller att upplåningen endast kan ske till oförmånliga villkor. Vid en ojämn kreditförfallostruktur skulle följden kunna bli att stora volymer skall placeras om vid ett enda tillfälle i jämförelse med om mindre belopp förfaller jämnt över tiden.
Finansnetto intäkterna (räntor och	Redovisningsterm som innebär skillnaden mellan de finansiella (intäktsräntor, utdelningar mm) och finansiella kostnaderna förvaltningskostnader).
Förfall	Innebär att samtliga rättigheter och skyldigheter enligt ifrågavarande avtal upphör. Dock kvarstår alltid oreglerade mellanhavanden.
Förfinansiering	Fördelaktig tidigareläggning av upplåning som inte omgående behövs för investeringens finansiering eller för refinansiering av befintlig lånestock.
Kommunkoncern	Ett samlingsbegrepp för de enheter som ingår i kommunens sammanställda redovisning. Med samlingsbegreppet kommunkoncern visas det totala åtagandet som kommunen har.
Koncernkonto	Ett för koncernen gemensamt bankkontosystem för betalningsströmmar och likviditet. Kommunen får en sammanhållen likviditetshantering i ett koncernkontosystem. På koncernkontot avräknas de underliggande kontonas positiva och negativa saldon mot varandra. Det gör att koncernen aldrig behöver utnyttja högre krediter än nödvändigt och det ger en bra överblick över den samlade likviditeten.
Kreditförfall	Kreditförfall innebär att krediten förfaller till betalning vid ett visst förutbestämt datum. En låneportfölj består av flera krediter upptagna vid olika tillfällen med olika förfallodagar.
Kreditrisk kreditåtaganden	Sannolikheten att motparten inte kommer att betala sina som överenskommits.
Leasing	<i>Finansiellt leasingavtal</i> – ett leasingavtal vari de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Äganderätten kan, men behöver inte, slutligen övergå till leasetagaren.

Operationellt leasingavtal – Operationell leasing innebär att leasingföretaget fortfarande har ansvar för produkten när den är uthyrd. Istället för att köpa exempelvis en bil, en kopieringsmaskin eller annan produktutrustning kan företaget hyra produkten/varan under en period för en fast månadskostnad.

Sale/leaseback - finansiell transaktion där säljaren av en tillgång hyr tillbaka samma tillgång av den nya köparen och ägaren. Detta arrangemang kan vara användbart exempelvis om ett företag behöver utvinna pengar som de investerat i tillgången, men de behöver fortfarande kunna använda tillgången för att fungera. Med en leaseback kan de få pengarna de behöver för att göra nya investeringar, men de kan fortfarande hyra och använda sig av den gamla tillgången.

Likvida medel	Pengar eller sådana tillgångar som lätt kan omsättas till pengar.
Likviditet	Mått på en organisations kortsiktiga betalningsförmåga. Likviditet på en finansiell marknad beskriver hur väl handelsflödet fungerar för ett eller flera värdepapper.
Likviditetsförvaltning	Likviditetsförvaltningen avser hanteringen av de transaktioner (lån eller placeringar) med en löptid understigande 1 år.
Likviditetsreserv	Banktillgodohavande, kreditlöften samt medel placerade i tattskskuldväxlar som skall täcka ett bestämt inkomstbortfall under en bestämd tidsperiod.
Likviditetsrisk	Risken att åsamkas kostnader genom att inte ha tillgång till eller kunna låna upp likvida medel vid oförutsedda tillfällen. Den innefattar även risken att värdepapper pga marknadssituationen inte kan omsättas vid önskad tidpunkt, till önskat pris eller till önskad volym.
Limit	Riskenivå som begränsar innehav av finansiella instrument.
Löptid	Den tid som återstår till ett värdepappers förfall.
Marknadsvärde	Värdet av en tillgång (eller en hel portfölj) till kapitalmarknadens rådande prisnivå.

Medelsförvaltning	Med medelsförvaltningen avses likviditetshandling, skuldhantering (upplåning, derivat med mera), placeringar, donationsmedel och borgen samt därtill hörande administration och rapportering.
Motpartsrisk	Risken att en motpart på grund av fallissemang inte kan fullfölja sina åtaganden i ett finansiellt kontrakt och att en förlust därmed uppstår när företaget måste ingå ett nytt kontrakt på marknaden till då gällande marknadspris.
Normportfölj	Norm för kreditförfallostrukturens, ränteförfallostrukturens och durationens utseende. Denna skall spegla den strategi som passar bäst för kommunkoncernen, kommunen eller bolaget utifrån den finansiella styrkan och utifrån den antagna risknivån.
Obligationer	<p>Räntebärande skuldebrev som ger avkastning i form av ränta. Vid köp av en obligation lånar man ut pengar till utgivaren av obligationen, och blir därmed ägare av skuldebrevet. Utgivaren av en obligation kallas emittent, vilken kan vara staten, hypoteksinstitut, banker, kommuner och företag.</p> <p>Räntan (kupongen) på en fastförräntad obligation är fast och gäller under hela löptiden.</p> <p>Floating Rate Note (FRN) innebär att räntan (kupongen) är rörlig och justeras med jämna mellanrum, normalt var tredje månad.</p>
Opportunistisk finansiering	Finansiering som ska spegla den strategi som passar bäst för kommunkoncernen, kommunen eller bolaget utifrån den finansiella styrkan och utifrån den antagna risknivån.
Option	<p>Avtal mellan två parter vilket reglerar köp eller försäljning av ett värdepapper. Avtalskonstruktionen kan innehålla att den ena avtalsparten har rätt att genomföra transaktionen om denne så önskar.</p> <p>Cap (räntetak) är ett med option besläktat instrument som innebär att låntagaren betalar en premie för rätten att inte behöva betala räntor över en viss nivå.</p> <p>Floor (räntegolv) är ett med option besläktat instrument, som innebär att låntagaren åtar sig att, tex i anslutning till ett lån med rörlig ränta, betala en viss ränta även om marknadsräntan sjunker under denna nivå.</p> <p>Collar är ett med option besläktat instrument, som är en kombination av cap och floor, och som innebär att räntan låses in mellan två nivåer.</p>

Portfölj skuld som Finansiell tillgång som är placerad i olika värdepapper eller en består av krediter med olika löptider, räntebindning osv.

Position Innehav i ett värdepapper/finansiellt instrument.

Rating Av kreditvärderingsinstitut gjord bedömning av sannolikheten för att en skuld kommer att regleras på överenskommen tidpunkt.

Ratingskalar (kreditvärdighet)

Moody's Investor Services		Standard & Poor's			
Lång	Kort	Lång	Kort	Kort	
Investment Grade	Aaa	Prime-1	AAA	A-1+	K-1
	Aa1		AA+		
	Aa2		AA		
	Aa3	Prime-2	AA-	A-1	K-2
	A1		A+		
	A2		A		
	A3	Prime-3	A-	A-2	K-3
	Baa1		BBB+		
	Baa2		BBB		
Baa3	BBB-	A-3	K-3		
Speculative Grade	Ba1	Not Prime	BB+	B	K-4 / K-5
	Ba2		BB		
	Ba3		BB-		
	B1		B+		
	B2		B		
	B3		B-		
	Caa1	CCC+	CCC-		
	Caa2	CCC			
	Caa3	CCC-			

Rating på långsikt och kortsikt. Det finns ett samband mellan den korta och den långa ratingen. S&P har även en kort ratingskala för den svenska penningmarknaden, s.k. K-skalan.

Rebalansera Återställa en portföljs delar till de angivna andelarnas storlek.

Refinansieringsrisk Risk att finansieringsmöjligheterna är begränsade när lån ska omsättas, samt att betalningsförpliktelser inte kan uppfyllas som en följd av otillräcklig likviditet.

Räntefond Räntefonder innehar räntebärande värdepapper som exempelvis statsobligationer, statsskuldväxlar och företagscertifikat. De delas in i korta respektive långa räntefonder. En kort räntefond placerar i värdepapper med en löptid (återstående tid tills värdepappret förfaller) på max ett år och en lång placerar i värdepapper med en löptid på mer än ett år.

Ränterisk	<p>Värdeförändring på en räntebärande position till följd av ändrade marknadsräntor.</p> <p>Ränterisk innebär att räntenivån är ogynnsam när ränteförfall sker och räntan ska sättas om. Ränterisken är större om volymer skall räntesättas vid ett enda tillfälle i jämförelse med om mindre belopp räntesätts jämnt över tiden.</p>
Ränteswap	<p>Ett derivatinstrument som innebär att två parter byter räntebetalningsströmmar utan något byte av reverser. Skuldförhållandet består oförändrat. En swap används för att byta en fast mot en rörlig ränta och vice versa.</p>
Snittduration	<p>Duration anger en obligations vägda genomsnittliga återstående löptid. Duration bestäms av obligationens återstående löptid, kupongernas storlek samt räntenivån.</p>
Soliditet	<p>Beskriver kommunen/bolagets ekonomiska styrka och visar hur stor del av de totala tillgångarna som har finansierats med egna medel.</p>
Statsskuldväxel	<p>Löpande skuldebrev som svenska staten ger ut genom Riksgäldskontoret för att finansiera sin korta upplåning. Statsskuldväxlar har god likviditet och är därför lätta att köpa och sälja under löptiden.</p>
Terminskontrakt	<p>Avtal med skyldigheten att köpa eller sälja en viss tillgång till ett örutbestämt pris vid en förutbestämd tidpunkt.</p> <p>Forward Rate Agreement, FRA, avser en slags termin med i förväg bestämd ränta. Ingen leverans sker av underliggande papper utan att man har ett stängningsförfarande en bestämd dag framåt i tiden. Resultatet blir ett likvidflöde, in eller ut, så att den i förväg bestämda räntan blir den man betalar oavsett vad som hänt med marknadsräntorna.</p>
Tillgångsslag	<p>Räntebärande värdepapper och aktier är två exempel på tillgångsslag.</p>
Återlån	<p>Medel som i balansräkningen avsatts för pensionsförpliktelser används för att finansiera investeringar för löpande verksamhet eller för att amortera lån.</p>